

переговорів з турецким правлінням. Такої бодай думки Ейвер-паша, в яким у сій справі конфурував Левицький.

Відіздячи передав Левицький ведене справі подоненів своєму секретареві. Навад із Київа до Туреччини Левицький мабуть не вернє.

Делегація Українського Правничого Товариства в Київі у гетьмана і міністра судівництва.

Київ, 20. мая 1918.

Дня 15. мая приняв гетьман Скоропадський делегацію київського Українського Правничого Товариства, зложенну в почеся членів Товариства історика Ореста Левицького як представника делегації і В. Бойкевича-Павловича, Р. Лещенка і Г. Вовкушевського. Делегація пручила гетьманозні інструкцію, ухвалену загальними зборами Товариства 9. мая, і завернула увагу гетьмана на окремі домагання інструкції. Гетьман дав єдноголосий відповідь:

Шо-до питання про українську мову, як жову державну, гетьман виразно і рішучо визначив делегатам, що на Україні є і буде державною мовою мова українська і навіть здивувався, що з систо приводу ще видають сумніви. При цьому гетьман повідомив делегатам, що тепер саме обмірковують заходи, щоб у визначеній термін урядовці в урядових установах вживали українською мовою. З приводу судової справи гетьман визначив, що укр. судові установи залишаються непорушні і що суді укр. судових установ не в зміні різі з своїх посад усунені не будуть: гетьман вгодився з делегацією, що цілком ненормальне, що укр. правників не долучають до праві в законодавчих комісіях і об'єднання на се звернуть увагу міністра юстиції. Торкнувшись питання про загально політичне становище України, гетьман визначив, що він був-би радий прапорати на користь України з представниками справжньої свідомої укр. інтелігенції. В разом з гетьманом підкresлив свій погляд на Україну, як на цілком незалежну і самостійну державу. Торкнувшись ще деяких питань про автокефалію укр. Церкви, національний укр. університет, земельну справу і т. ін., делегація попрощається з гетьманом. Прощаючись гетьман визначив, що він був радий бачити в себе укр. правників і прохав допомагати Йому в його праці.

Дня 17. мая ту саму делегацію приняв міністер судівництва проф. Чубинський. Делегація висловили міністрові свій протест з приводу усунення членів українського правничого товариства від праві в законодавчих комісіях, до якої нове міністерство вакликало всіх — тільки не чле-

нів українського правничого товариства. Розмова з міністром хвилями мала дуже острій характер. Міністер рішучо запротестував, коли один член делегації нахав його для Київа «новою людиною» і нагадав, що він син відомого українського діяча. Дуже острій характер приняла розмова, коли міністер визначив, що він, стоячи на принципі незмінності судіві, не може не дати членам київської судової палати права залишитися на своїх становищах. По його проекті, ухваленім уже радою міністрів, всі члени палат, які бажали би залишитися, залишаються ся на своїх посадах і таким чином валишають ся на вільти і ті, хто явно короже весь час ставив ся до українського руху. Що до участі в комісіях міністер заявив, що він згодить ся, щоби в кожій комісії, які під їх пору власне органіують ся, було по одному представнику українського правничого товариства. До термінологічної комісії він запросив Ореста Левицького.

Закінчено гетьмана і міністра тільки потверджують, що поки що панує в правлінні тенденція русифікаційська, відбудовування державності перевернутої російської, чого ярким висловом є задержування на посадах судів русифікаторів з царських часів.

Лист з Одеси.

Русифікація вертас. — Страйк. — Що думте і робить українське село.

Одеса, 21. мая 1918.

В Одесі розігнано городську думу, заведено цензури на часописи і післано у відставку генеральний комісар Херсонщини Комірного. Комісарят сам доживає ще послідні дні, але в короткім часі буде заміщений «учреждением» давньої царської влади.

У Київі товаришем начальника УТА, іменовано Лабенського, звісного московофіла Дудикевича з Галичини, на цензорів по-покано давних цензорів царського режиму. Хибше ще, щоби десь вищукали Дудикевича і йому подібних «українців», а вони вже побудують Україну.

Як протест проти нового ладу треба уважати страйк складачів ісіх одеських часописів, наслідком чого вже третій день не появляється ані одної часописи в Одесі. Однак такий стан довго тривати не може, бо тут жите страшно дороге і нужда за хліб насущний при мусить робітників злов взяти ся до праці, хочби навіть під опікою царської цензури.

Із сіл доходять відомості, що поміщики і кольоністи зачинають виконувати пімсту на тих селянах, що належали до сільських комітетів і розділювали панські маєтки. Арешти, побої, розстріли на порядку днівнім. Селянство

збурене

Тут надіють ся, що може Австро-Угорщина стоять ще до того на іншім становищі. Справдай.

Погранічні бої між Румунами і Українцями

Відень, 24. мая 1918.

З Київа доносять: По даним з Камені-Мір переправити ся через Дністер. В місцевості Киянка прийшло до оружної розбійникою Румунами і українськими селянами.

Зброяня Америки.

НЮ ІОРК, 21. мая (Тел. комп.) Державний секретар мореплавства Деніелес в бесіді з Руттером в Бруншвік сказав: якоже не один мільйон, але богато мільйонів жінок і переселенців до Франції. Мати не тільки до розпорядимости вистарчують скількох воєнних морських сил, щоби хоронити сі транспорті. В Америці панує переконання, що ці жінки підвойні судия перестали вже бути граничними. Се відходить в першій місці з того, що уряд воїнів обезпечує обніння хвани для офіцірів і мужів, як також за кораблі, які перевозять воєнну пологу, з 22%, на 11% додатково.

Українське Правничче Товариство в Київі про будованнє української держави.

Інструкція делегатам Товариства до гетьмана Скоропадського.

Загальні збори Українського Правничого Товариства в Київі 9. мая ухвалили вислати до гетьмана Скоропадського делегацію з отсесою інструкцією:

«При будованні держави потрібно звершувати національне, народне право і всіма запособами стримати Його розвиткові, хочби і з величими рецесіями. Московська держава, будуючись в Росію, утворювала своє національне право. З початку вона брала в основу свого законодавства українське право з „Руської Правди“ та в Псковській й Новгородській судних грамот і витворила в 1497 році Судебник Івана III; в 1550 році вона, решити в Українського Статуту, як підстави попереднього законодавства, утворила Судебник Івана IV; в 1649 році з тими ж рецесіями вона утворила Уложення Царя Олексія Михайлова. Далі творили законодавство Петро Великий, Катерина II, та Олександер I; далі ж Микола I був утворений Своб. Законів, за Олександру II. Судові Устави з 1864 року. Слабий розвиток російського законодавства щовтора з дуже слабким розвитком російського громадянства та суспільного і державного життя, і останні російські події виказали, які стала ся з того шкода для держави, бо вона, не ізвіши доброго, стадого і єдиного народів життю права, розвалилася. Для існування юрисдикції держави повинно мати добре розвинене право. Але ж цього недостаті. Те право не виникло і з'ясувалося на яких ступенях, а повинно рости й розвиватися зі зростанням і Його енергетичною. Розширяє держава з дуже добрим правом, однаке розвивала ся, бо те право з'ясувалося на певних ступенях, скрипти і з'ясувалося і зберігало розвиватися. Є і другий

приклад в історії — Польща, котра мало сприяла розвитку своєго національного права, теж розвивала ся. Можна наприкладгадати, що принявши Кодекс Наполеона, цей дуже Й дуже гарний законодатній памятник, але ж чужий польському народози, Польща тим самим захмульвала розвиток своєї державності на довгий час. Може через того кодекса Польща так довго не може своїми силами відбудувати і своєї державності.

Україна, що була київською державою, творила для себе своє право. Перший памятником цього була „Руська Правда“. Далі, коли Україна склали разом з Литвою одну державу, вона утворила собі в 1529 році свій статут, який по ефіціальній назві держави мав називати „Литовського Статуту“. Цього статута було перероблено в 1566 і в 1588 рр. окрім статута в судових відмінках було змінене право, яким особливо користувались копні суди. В городах вживалося реципіонане право — Магдебурське та Саксонське і це вважалося національним захистом українських городів.

З прилученням України до Московщини в городах для забезпечення української державності звсідги обговорювалося для українського народу буття Його власного права.

Коли існування суверенних прав українського народу захіталось, то ратуючи їх, українські патріоти добилися того, що в 1734 році видано Указ про утворення Українського Кодексу, який і було скликано комісією в Глухові в 1734 р. Але ж ті патріоти, що руйнували вийніше всього і українське право, через те і кодекс 1734 р. зістягав ся навіть менш друкованним. Згідно з Микола I, завдяки Сперанському, як генералу російського свод законів, буде засновано маєтків і було скликано комісією для утворення «особливого кодексу для України і Білорусі» і такий кодекс був скликаний. Але ж ті, що некагали ся існування й з'ясування всякої окремішності в життю України й Білорусі, добилися того, що цар Микола I в 1837 році заснував Емблама свого кодексу, а потім відмінивши і тільки в 1907 році було відшукано

одини пріоритетні, який чудом обратує да і якоже видано проф. Нольде та Пергаментом.

Сперанський, ізнувачи українське право, засноване вихопотає у царя, щоб було відмінено з Його для Подільської та Чернігівської губ. Так, низки українські держави, на що мілі Й право, бо розвиток права забезпечує розвиток державності.

Тепер, коли Україна повстала, як держава, на будування її права вважає заснування й підтримання її увагу, бо без права не може існувати держава. А відмінні на утворення і розвиток права мозні фахівці, проявяті національною почуттям і звідомостю української державності. Через це — і всі що передає Його нашого народу і все сучасне життя — зобов'язано в нас важливий для України час, винагають, щоб зараз був складений хідний український кодекс з фахівців свого діла, яким відійде від його попередніх українських відмін.

Участь в цьому урядові представників російських партій, які (наприклад хадети і скіблістя, не кажучи вже про представників „правих“ партій) в чорні дні нашої історії явилися відомості, зробили нашого права, силькою неможливі, це ображав народна почуття, а через не такий уряд не може ввести Україну на шлях місця і порядку.

Українські правники при тому винагають, що державною мовою на всій Україні преводиться зважаючи, що тільки мова українська, а не інші мови повинні бути забезпечені законом і до утворення конституції і всіх інших законів Української Держави, потребує скликання Українську Установчу Раду (Сейм).

Окрім того правники бажають, що суди на Україні будуть ставлені на твердих національних підставах, спираючись в своїй діяльності на національне українське право і виконувати свої функції на мові українській, як на новій державній».

